

ΕΠ234 Η Τέχνη του Ήχου			
1. ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών		
ΤΜΗΜΑ	Πολιτισμού και Δημιουργικών Μέσων και Βιομηχανιών		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΕΠ234	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	2° & 4°
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Η Τέχνη του Ήχου		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>Σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ – ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ		3	5
ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ		2	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου , Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	Επιστημονικής περιοχής		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική (καλή γνώση της Αγγλικής για χρήση βιβλιογραφίας)		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.uth.gr/courses/CULT_U_		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

ΣΤΟΧΟΙ

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές/φοιτήτριες θα είναι σε θέση να:

- κατανοούν τις βασικές θεωρητικές, ιστορικές και αισθητικές προσεγγίσεις της τέχνης του ήχου και να αναγνωρίζουν τη σχέση της με τις εικαστικές τέχνες, τη μουσική, τις παραστατικές τέχνες και τα νέα μέσα
- αναλύουν κριτικά έργα ηχητικής τέχνης, ηχητικών εγκαταστάσεων, soundscapes, radio art, ηχητικών περιπάτων και άλλων σύγχρονων μορφών ηχητικής δημιουργίας
- εξοικειωθούν με βασικές έννοιες όπως η ακρόαση, η ακουστική οικολογία, η ηχητική μνήμη, η χωρικότητα του ήχου, η ηχητική αφήγηση και η σχέση ήχου και σώματος
- χρησιμοποιούν βασικά εργαλεία ηχογράφησης, επεξεργασίας και σύνθεσης ήχου για καλλιτεχνικούς σκοπούς

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Λήψη αποφάσεων	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Αυτόνομη εργασία	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Ομαδική εργασία	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	

Το μάθημα «Τέχνη του Ήχου» αποσκοπεί στην ανάπτυξη των ακόλουθων γενικών ικανοτήτων:

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση των απαραίτητων τεχνολογιών (καλλιτεχνικές και τεχνολογικές συνθήκες παραγωγής και παρουσίασης ηχητικών έργων)
- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- Λήψη αποφάσεων
- Αυτόνομη εργασία (Αυτόνομη ανάπτυξη καλλιτεχνικής και ερευνητικής πρακτικής)
- Ομαδική εργασία (συνεργασία σε συλλογικά καλλιτεχνικά projects)
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
- Σχεδιασμός και διαχείριση καλλιτεχνικών και ερευνητικών έργων (ηχητικών δράσεων, εγκαταστάσεων, performances και participatory projects)
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον και ευαισθητοποίηση σε ζητήματα ακουστικής οικολογίας
- Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας (ζητήματα δημόσιου χώρου, προσβασιμότητας και ηχητικής συμπερίληψης)
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και πειραματικής σκέψης μέσω της χρήσης του ήχου ως καλλιτεχνικού μέσου

Το μάθημα ενισχύει την κατανόηση του ήχου ως αισθητικής, κοινωνικής και πολιτικής πρακτικής, συνδέοντας τη θεωρητική μελέτη με την καλλιτεχνική έρευνα και τη δημιουργική εφαρμογή.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Περιγραφή Μαθήματος

Το μάθημα «Τέχνη του Ήχου» εισάγει στις θεωρητικές, ιστορικές και δημιουργικές διαστάσεις της ηχητικής τέχνης ως σύγχρονου διεπιστημονικού πεδίου μεταξύ θεωρίας και καλλιτεχνικής παραγωγής. Εξετάζει τον ήχο ως αισθητικό, σωματικό, χωρικό, κοινωνικό και πολιτικό μέσο έκφρασης, διερευνώντας τη σχέση του με τις εικαστικές τέχνες, τη μουσική, τις επιτελεστικές πρακτικές, τα μέσα επικοινωνίας και τις ψηφιακές τεχνολογίες δημιουργίας και διάδοσης.

Το μάθημα συνδυάζει θεωρητικές διαλέξεις, ακροάσεις, αναλύσεις έργων, επιτόπιες ασκήσεις ακρόασης και εργαστηριακές εφαρμογές. Τα συμμετέχοντα εξοικειώνονται με βασικές έννοιες όπως: ακουστική οικολογία, ηχοτοπίο, ηχογραφήσεις πεδίου, ηχητικές εγκαταστάσεις, ραδιοφωνική τέχνη, ηχητικοί περίπατοι και ηχητική επιτέλεση. Παράλληλα, αναπτύσσουν πρακτικές δεξιότητες ηχογράφησης, επεξεργασίας και καλλιτεχνικής σύνθεσης ήχου για διάφορα μέσα. Τέλος, δημιουργούν ηχητικά έργα που λειτουργούν αυτόνομα ή συνδυάζονται με άλλες φόρμες όπως βίντεο τέχνη, κινηματογράφος, θέατρο, περπάτημα, φορέσιμη τεχνολογία, και εκπομπή ήχου

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη δημιουργική και ερευνητική χρήση του ήχου σε σχέση με τον δημόσιο χώρο, τη μνήμη, το περιβάλλον, την τεχνολογία, τη συλλογική εμπειρία και τις σύγχρονες κοινωνικές συνθήκες. Στόχος του μαθήματος είναι η ανάπτυξη μιας κριτικής και πειραματικής προσέγγισης του ήχου ως καλλιτεχνικού μέσου και ως εργαλείου αντίληψης και κατανόησης του κόσμου.

Περιεχόμενο διαλέξεων

Μάθημα 1°

Εισαγωγή στην Τέχνη του Ήχου

Παρουσίαση του πεδίου της ηχητικής τέχνης και των βασικών εννοιών του μαθήματος. Ο ήχος ως καλλιτεχνικό υλικό και ως μέσο εμπειρίας. Ιστορική επισκόπηση και βασικές κατηγορίες έργων. Ασκήσεις ακρόασης – Ηχητικό Ημερολόγιο

Μάθημα 2°

Ιστορία της Ηχητικής Τέχνης και Πειραματικές Πρακτικές

Από τον φουτουρισμό και τη musique concrète έως τη σύγχρονη sound art. Μελέτη καλλιτεχνών και κινημάτων που διαμόρφωσαν το πεδίο. Ήχος ex nihilo, ηχητικό μοντάζ, και ηχητικά περιβάλλοντα μέσω υπολογιστή

Μάθημα 3°

Ακρόαση και Ηχητική Αντίληψη

Η έννοια της ενεργητικής ακρόασης. Ψυχοακουστική, ακουστική εμπειρία και αισθητηριακή αντίληψη του χώρου και του περιβάλλοντος. Active listening, Deep listening, Shallow listening. Ασκήσεις ακρόασης στον δημόσιο χώρο.

Μάθημα 4°

Soundscape και Ακουστική Οικολογία

Η θεωρία του soundscape και η σχέση ήχου και περιβάλλοντος. Ηχητική ρύπανση, ακουστική οικολογία και περιβαλλοντική ακρόαση. Simon Fraser University και World Soundscape Project. Ανθρωπολογία και καταγραφή. Κριτικές προσεγγίσεις.

Μάθημα 5ο

Field Recording και Επιτόπια Ηχογράφηση

Τεχνικές και μεθοδολογίες ηχογράφησης πεδίου. Ο ήχος ως τεκμήριο, μνήμη και καλλιτεχνικό υλικό. Πρακτική άσκηση καταγραφής ήχων. Επιλογή ηχητικού υλικού προς ηχογράφηση. Τεχνικές ηχογράφησης. Μικρόφωνα, Μεγάφωνα, Ηχεία. Βασικές αρχές ηχοληψίας I.

Μάθημα 6°

Ηχητική Σύνθεση και Ψηφιακή Επεξεργασία

Εισαγωγή σε βασικά εργαλεία επεξεργασίας ήχου και σύνθεσης. Μοντάζ, layering, sound over dubbing, επεξεργασία και δημιουργία ηχητικών αφηγήσεων. Reaper.fm και home studio. Βασικές αρχές ηχοληψίας II.

Μάθημα 7^ο

Ηχητική Εγκατάσταση και Χωρικός Ήχος

Ο ήχος στον χώρο. Ηχητικές εγκαταστάσεις, spatial audio και η σχέση σώματος, χώρου και ακρόασης. Ο ήχος μέσα και έξω από τη γκαλερί και την αίθουσα συναυλιών. Παραδείγματα από ηχητικούς περιπάτους και ηχητικά έργα από τον προηγούμενο αιώνα μέχρι σήμερα.

Μάθημα 8^ο

Radio Art και Ηχητική Αφήγηση

Το ραδιόφωνο ως καλλιτεχνικό μέσο. Ηχητική αφήγηση, φωνή, ντοκουμέντο και πειραματικές μορφές μετάδοσης. Audio papers, art podcasts, εκπομπή.

Εργαστήρια δημιουργίας DIY μικροφώνων (πυκνωτικά, binaural και πηνία).

Μάθημα 9^ο

Ήχος, Σώμα και Επιτέλεση

Η σχέση ήχου και σώματος στις επιτελεστικές τέχνες. Φωνή, δράση, ζωντανός ήχος και performance πρακτικές. Δονητικές πρακτικές και φορέσιμη τεχνολογία.

Ασκήσεις περιπάτου στην πόλη I. Δημιουργία Ηχητικού γεω-τοποθετημένου περιπάτου.

Μάθημα 10^ο

Ήχος, Δημόσιος Χώρος και Πολιτική

Ο ήχος ως κοινωνική και πολιτική πρακτική. Ηχητικός ακτιβισμός, ηχητική επιτήρηση, ηχητικά όπλα, δημόσιος χώρος, συλλογική μνήμη και ζητήματα προσβασιμότητας.

Ασκήσεις περιπάτου στην πόλη II. Δημιουργία Ηχητικού γεω-τοποθετημένου περιπάτου.

Μάθημα 11^ο

Συμμετοχικές και Κοινοτικές Ηχητικές Πρακτικές

Συλλογική δημιουργία και συμμετοχικά projects. Ήχος, κοινότητα, πολιτισμική μνήμη και κοινωνική συμπερίληψη. Socialscapes. Ήχος και Αναπηρία, Ήχος και Μνήμη, Ήχος και Πολιτιστική κληρονομιά.

Μάθημα 12^ο

Παρουσίαση και Ανάπτυξη Τελικών Projects

Ανάπτυξη ατομικών ή ομαδικών έργων. Συζήτηση μεθοδολογίας, τεχνικών και εννοιολογικών προσεγγίσεων. Συμβουλευτική εννοιολογικού και τεχνικού πλαισίου. Ανατροφοδότηση πρώτο στάδιο.

Μάθημα 13^ο

Παρουσιάσεις και Κριτική Ανάλυση Έργων

Παρουσίαση τελικών εργασιών και συλλογική ανατροφοδότηση. Συζήτηση γύρω από τις καλλιτεχνικές διαδικασίες και τα αποτελέσματα του μαθήματος.

Οι σημειώσεις όλων των παρουσιάσεων θα βρίσκονται διαθέσιμες στο eclass μετά από κάθε μάθημα, καθώς και θα προτείνεται μία ενδεικτική βιβλιογραφία. Θα δοθεί έμφαση σε λογισμικά και τρόπους διαμοιρασμού ανοιχτού κώδικα (open source) όπου χρειάζεται, ώστε όλοι/ες οι φοιτητές/φοιτήτριες να έχουν την δυνατότητα να τα εγκαταστήσουν και να τα χρησιμοποιήσουν ελεύθερα. Αποσπάσματα της βιβλιογραφίας θα διαμοιράζονται στη διαθέσιμη γλώσσα για εκπαιδευτικούς σκοπούς σε συνεννόηση με τη βιβλιοθήκη του ιδρύματος.

Σε στενή συνεργασία με την ΠΡΟΣΒΑΣΗ κάθε φοιτητής ή φοιτήτρια, ανάλογα με τις μαθησιακές του ιδιαιτερότητες ή αναπηρία μπορεί να έρθει σε συνεννόηση με το πανεπιστήμιο και να πετύχει τη μετάφραση ή τη διερμηνεία του μαθήματος, καθώς και την πλήρη προσβασιμότητα στο χώρο του πανεπιστημίου.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	Διδασκαλία, διαλέξεις, ασκήσεις
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην</i>	Υποστήριξη διδασκαλίας: • Χρήση υπολογιστή και βίντεο προβολέα • Χρήση οπτικοακουστικού υλικού (σύνδεση με διαδίκτυο, διαδικτυακά notebooks, προβολή εικόνων, βίντεο και ταινίες, ηχητικές ακροάσεις, PowerPoint παρουσιάσεις)

Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές	• Ηλεκτρονική αλληλογραφία και χρήση e-class • Χρήση του στούντιο ήχου για ηχογραφήσεις και επεξεργασία ήχου μέσω διαθέσιμων λογισμικών	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	27
	Διαδραστική διδασκαλία	12
	Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας	23
	Συγγραφή εργασίας	18
	Καλλιτεχνική δημιουργία	25
	Εκπαιδευτικές επισκέψεις	10
	Αυτοτελής πρακτική άσκηση	10
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.	Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	
	- Παρουσίαση εργασία και αξιολόγηση συνάφειας με τη διδασκόμενη ύλη του μαθήματος - Ηχητικό καλλιτεχνικό εγχείρημα που εξασφαλίζει 40% του βαθμού αναλόγως την ποιότητά της Τα κριτήρια αξιολόγησης αναφέρονται ρητά κατά τη διάρκεια της πρώτης εισαγωγικής διάλεξης. Επίσης, είναι διαθέσιμα στην ηλεκτρονική πλατφόρμα ασύγχρονης τηλεεκπαίδευσης eclass του πανεπιστημίου, στην περιγραφή του μαθήματος.	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γενική Βιβλιογραφία

- Πανόπουλος, Παναγιώτης & Ρίκου, Ελπίδα (επιμ.) (2016). Φωνές / Fonés. Αθήνα: Εκδόσεις Νήσος.
- Πανόπουλος, Παναγιώτης (επιμ.) (2016). Ακουστικοί κόσμοι: Ηχητική ανθρωπολογία στο τροπικό δάσος. Αθήνα: Εκδόσεις Νησίδες.
- Cox, Christoph & Warner, Daniel (eds.) (2004). Audio Culture: Readings in Modern Music. Continuum.
- Labelle, Brandon (2006). Background Noise: Perspectives on Sound Art. Continuum.
- Labelle, Brandon (2010). Acoustic Territories: Sound Culture and Everyday Life. Continuum.
- Kim-Cohen, Seth (2009). In the Blink of an Ear: Toward a Non-Cochlear Sonic Art. Continuum.
- Voegelin, Salomé (2010). Listening to Noise and Silence: Towards a Philosophy of Sound Art. Continuum.
- Toop, David (2010). Sinister Resonance: The Mediumship of the Listener. Continuum.
- Kahn, Douglas (1999). Noise, Water, Meat: A History of Sound in the Arts. MIT Press.

- Licht, Alan (2007). *Sound Art: Beyond Music, Between Categories*. Rizzoli.

Μάθημα 1ο – Εισαγωγή στην Τέχνη του Ήχου

- Schafer, R. Murray (1994). *The Soundscape: Our Sonic Environment and the Tuning of the World*. Destiny Books.
- Ihde, Don (2007). *Listening and Voice: Phenomenologies of Sound*. SUNY Press.
- Truax, Barry (2001). *Acoustic Communication*. Ablex Publishing.

Μάθημα 2ο – Ιστορία της Ηχητικής Τέχνης και Πειραματικές Πρακτικές

- Russolo, Luigi (2004 [1913]). *The Art of Noises*. Pendragon Press.
- Nyman, Michael (1999). *Experimental Music: Cage and Beyond*. Cambridge University Press.
- Roads, Curtis (1996). *The Computer Music Tutorial*. MIT Press.
- Emmerson, Simon (ed.) (1986). *The Language of Electroacoustic Music*. Macmillan.

Μάθημα 3ο – Ακρόαση και Ηχητική Αντίληψη

- Oliveros, Pauline (2005). *Deep Listening: A Composer's Sound Practice*. iUniverse.
- Oliveros, Pauline (1974). *Software for People*. Smith Publications.
- Augoyard, Jean-François & Torque, Henry (2005). *Sonic Experience: A Guide to Everyday Sounds*. McGill-Queen's University Press.
- Nancy, Jean-Luc (2007). *Listening*. Fordham University Press.

Μάθημα 4ο – Soundscape και Ακουστική Οικολογία

- Schafer, R. Murray (1977). *The Tuning of the World*. Knopf.
- Truax, Barry (ed.) (1978). *Handbook for Acoustic Ecology*. A.R.C. Publications.
- Feld, Steven (2012). *Sound and Sentiment: Birds, Weeping, Poetics, and Song in Kaluli Expression*. Duke University Press.
- Ingold, Tim (2007). "Against Soundscape", στο *Autumn Leaves: Sound and the Environment in Artistic Practice*, Double Entendre.

Μάθημα 5ο – Field Recording και Επιτόπια Ηχογράφηση

- Lane, Cathy & Carlyle, Angus (eds.) (2013). *On Listening*. Uniformbooks.
- Carlyle, Angus (ed.) (2013). *Autumn Leaves: Sound and the Environment in Artistic Practice*. Double Entendre.
- Feld, Steven (2012). *Sound and Sentiment: Birds, Weeping, Poetics, and Song in Kaluli Expression*. 3rd ed. Durham: Duke University Press.
- Westerkamp, Hildegard (2002). "Linking Soundscape Composition and Acoustic Ecology", *Organised Sound*, 7(1).
- Rumsey, Francis & McCormick, Tim (2014). *Sound and Recording*. Focal Press.

Μάθημα 6ο – Ηχητική Σύνθεση και Ψηφιακή Επεξεργασία

- Collins, Nick; Schedel, Margaret & Wilson, Scott (2013). *Electronic Music*. Cambridge University Press.
- Hosken, Dan (2011). *An Introduction to Music Technology*. Routledge.
- Izhaki, Roey (2017). *Mixing Audio: Concepts, Practices and Tools*. Routledge.
- White, Paul (2020). *Basic Home Studio Design*. Sound On Sound.

Μάθημα 7ο – Ηχητική Εγκατάσταση και Χωρικός Ήχος

- Blesser, Barry & Salter, Linda-Ruth (2007). *Spaces Speak, Are You Listening? Experiencing Aural Architecture*. MIT Press.
- LaBelle, Brandon & Roden, Steve (eds.) (1999). *Site of Sound: Of Architecture and the Ear*. Errant Bodies Press.
- Ouzounian, Gascia (2021). *Stereophonica: Sound and Space in Science, Technology, and the Arts*. MIT Press.
- Kubisch, Christina (2010). *Electrical Walks*. Hatje Cantz.

Μάθημα 8ο – Radio Art και Ηχητική Αφήγηση

- Crook, Tim (1999). *Radio Drama: Theory and Practice*. Routledge.
- Lindgren, Mia & McHugh, Siobhan (eds.) (2022). *The Routledge Companion to Radio and Podcast Studies*. Routledge.
- Weiss, Allen S. (1995). *Phantasmic Radio*. Duke University Press.
- Kahn, Douglas & Whitehead, Gregory (eds.) (1992). *Wireless Imagination: Sound, Radio and the Avant-Garde*. MIT Press.

Μάθημα 9ο – Ήχος, Σώμα και Επιτέλεση

- Novak, David & Sakakeeny, Matt (eds.) (2015). *Keywords in Sound*. Duke University Press.
- Sterne, Jonathan (ed.) (2012). *The Sound Studies Reader*. Routledge.
- Eidsheim, Nina Sun (2015). *Sensing Sound: Singing and Listening as Vibrational Practice*. Duke University Press.

- Dunn, David (ed.) (1997). *Audio Culture: Readings in Modern Music*. (σχετικά κεφάλαια *performance* και *body sound practices*)

Μάθημα 10ο – Ήχος, Δημόσιος Χώρος και Πολιτική

- Goodman, Steve (2010). *Sonic Warfare: Sound, Affect, and the Ecology of Fear*. MIT Press.
- Attali, Jacques (1985). *Noise: The Political Economy of Music*. University of Minnesota Press.
- Cusick, Suzanne G. (2006). "Music as Torture / Music as Weapon", *Transcultural Music Review*, 10.
- Thompson, Emily (2004). *The Soundscape of Modernity*. MIT Press.

Μάθημα 11ο – Συμμετοχικές και Κοινοτικές Ηχητικές Πρακτικές

- Bishop, Claire (2012). *Artificial Hells: Participatory Art and the Politics of Spectatorship*. Verso.
- Thompson, Nato (ed.) (2012). *Living as Form: Socially Engaged Art from 1991–2011*. MIT Press.
- Sterne, Jonathan (2020). *Diminished Faculties: A Political Phenomenology of Impairment*. Duke University Press.
- Kanngieser, Anja (2015). "Geopolitics and the Anthropocene: Five Propositions for Sound", *GeoHumanities* 1(1).

Μάθημα 12ο–13ο – Ανάπτυξη και Παρουσίαση Projects

- Sullivan, Graeme (2010). *Art Practice as Research*. Sage.
- Candy, Linda & Edmonds, Ernest (2018). *The Routledge Companion to Research in the Arts*. Routledge.
- Smith, Hazel & Dean, Roger (eds.) (2009). *Practice-led Research, Research-led Practice in the Creative Arts*. Edinburgh University Press.

Συμπληρωματική Φιλμογραφία / Αρχεία / Ψηφιακές Πηγές

- UbuWeb Sound
- Electronic Music Foundation (EMF)
- World Soundscape Project Archive – Simon Fraser University
- Radio Aporee Maps
- Temporary Art Review
- REAPER User Guide (Cockos Incorporated)